

ZOBĀRSTA PROFESIJAS STANDARTS

1. Profesijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis	
Zobārsts	Piektais profesionālās kvalifikācijas līmenis (5.PKL) atbilst septītajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim (7.LKI)
2. Profesionālās kvalifikācijas prasības	
<p>Profesijas specializācijas: Zobārsta profesijas apakšspecialitātes ir noteiktas Ministru kabineta 2016.gada 24.maija noteikumu Nr.317 „Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra izveides, papildināšanas un uzturēšanas kārtība” 1.pielikuma 4.1.tabulas 52.punktā.</p> <p>Saistītās profesijas, kvalifikācijas līmenis: Zobārsta profesijas saistīto profesiju kompetence kā arī teorētisko zināšanu un praktisko iemaņu apjoms ir noteikts Ministru kabineta 2009.gada 24.marta noteikumos Nr.268 „Noteikumi par ārstniecības personu un studējošo, kuri apgūst pirmā vai otrā līmeņa profesionālās augstākās medicīniskās izglītības programmas, kompetenci ārstniecībā un šo personu teorētisko un praktisko zināšanu apjomu”.</p>	
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu kopsavilkums	
<p>Zobārsts ir ārstniecības persona, kura ieguvusi izglītību, kas atbilst likumā „Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” noteiktajām prasībām. Zobārsts savas profesionālās darbības ietvaros veic alveolārā izauguma un mutes dobuma gļotādas, žokļu un ar tiem saistīto audu slimību profilaksi, diagnostiku un ārstēšanu, pēta minēto slimību izcelsmi un profilakses iespējas.</p> <p>Zobārsts strādā ārstniecības iestādē un ir atbildīgs par savas profesionālās darbības rezultātiem. Patstāvīgu ārstniecisko darbību drīkst veikt tikai sertificēts zobārsts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.</p> <p>Zobārsta pienākumi un uzdevumi</p> <p>3.1. Pacienta veselības stāvokļa novērtēšana:</p> <ul style="list-style-type: none">- ievākt pacienta anamnēzes datus;- veikt zobu un mutes dobuma izmeklēšanu;- sniegt pacientam neatliekamo medicīnisko palīdzību;- plānot pacienta mutes dobuma un zobu slimību ārstēšanu. <p>3.2. Pacientam sniedzamā zobārstniecība:</p> <ul style="list-style-type: none">- ārstēt pacienta mutes dobuma cietos un mīkstos audus;- veikt ķirurģiskas manipulācijas mutes dobuma cietajos un mīkstos audos;- novērtēt pacienta sāpes, diskomfortu un psiholoģiskā stresa stāvokli;- ārstēt zoba cieto audu patoloģijas;- veikt endodontisku zoba ārstēšanu;- veikt mutes dobuma gļotādas patoloģiju diferenciāldiagnostiku un periodonta ārstēšanu;	

- veikt zobu formas, funkcijas un estētikas atjaunošanu un zobu rindas defektu aizvietošanu;
- izvērtēt zobu un žokļu attīstības, augšanas traucējumu un ortodontiskās ārstēšanas indikācijas.

3.3. Sabiedrības veselības veicināšana un mutes dobuma veselības profilakse:

- veicināt sabiedrības veselību un slimību profilaksi;
- veikt pacienta mutes dobuma veselības profilaksi.

3.4. Zobārstniecībā izmantojamo telpu, iekārtu un ierīču izmantošana:

- iekārtot darba vietu saskaņā ar ergonomikas prasībām;
- ievērot infekciju kontroles un epidemioloģiskās drošības pasākumus darba vietā;
- nodrošināt izmantojamo materiālu un instrumentu atbilstību normatīvo aktu prasībām;
- izmantot materiālus, iekārtas un ierīces pacienta ārstēšanas procesā atbilstoši noteiktajām medicīnas tehnoloģijām un ražotāja prasībām.

3.5. Profesionālās darbības tiesību un pienākumu īstenošana:

- ievērot darba tiesisko attiecību normas;
- ievērot vispārējās un profesionālās ētikas normas un deontoloģijas principus;
- ievērot darba aizsardzības un vides aizsardzības prasības;
- orientēties veselības aprūpes organizācijas un finansēšanas principos;
- organizēt savu un komandas darbu;
- pilnveidot savu profesionālo kvalifikāciju;
- lietot valsts valodu;
- lietot vismaz vienu svešvalodu;
- lietot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas amata pienākumu veikšanā.

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.1.	Pacienta veselības stāvokļa novērtēšana:				
4.1.1.	Ievākt pacienta anamnēzes datus.	<p>Izzināt pacienta sūdzības par vispārējo veselības stāvokli.</p> <p>Izzināt pacienta sūdzības.</p> <p>Izdarīt pieņēmumus par pacienta sūdzību cēloni.</p> <p>Veikt pacienta zobārstnieciskā rakstura sūdzību un vispārējā stāvokļa analīzi.</p> <p>Izvērtēt pacienta ieradumu, sociālo, kultūras, apkārtējās vides faktoru ietekmi uz pacienta veselību vai mutes dobuma saslimšanas.</p> <p>Uzdot pacientam mērķtiecīgus jautājumus par zobārstnieciskā rakstura sūdzībām.</p> <p>Dokumentēt pacienta visaptverošas anamnēzes datus.</p> <p>Neizpaust informāciju par pacienta veselību.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Cilvēka organisms kā vienots veselums (organisma normālie un pataloģiskie stāvokļi, aizsargmehānismi un imunitāte).</p> <p>Mutes dobuma higiēna.</p> <p>Anamnēzes ievākšanas metode.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Mutes dobuma saslimšanas.</p> <p>Pacienta atbildes reakcija uz esošajiem vai iespējamajiem veselības traucējumiem.</p> <p>Pacienta anamnēzes aizpildīšana, struktūra un saturs.</p> <p>Medicīnas dokumentu saturs un struktūra.</p>	Spēja ievākt anamnēzi par zobārstniecības pacientu, lai izvērtētu viņa sūdzības un to patiesos cēloņus strukturētas anamnēzes ievākšanai, nodrošinot pacienta datu neizpaušanu.	7. LKI
4.1.2.	Veikt zobu un mutes dobuma izmeklēšanu.	<p>Izmeklēt pacienta mutes dobuma gļotādu manuāli un instrumentāli.</p> <p>Izmeklēt pacienta zobus un periodontu manuāli un instrumentāli.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Mutes dobuma un zobu fizioloģiskais normas stāvoklis.</p> <p>Normāla zoba uzbūve.</p>	Spēja noteikt psiholoģiskos un sociālos faktorus, kuri izraisa vai uztur zobu, mutes un sejas žokļu slimību disfunkciju, lai turpmāk pacientu ārstētu vai	7. LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		<p>Novērtēt sāpju lokalizāciju mutes-sejas rajonā.</p> <p>Novērtēt sejas formu un tās novirzi no normas.</p> <p>Izvērtēt mutes dobuma higiēnisko stāvokli.</p> <p>Izvērtēt zobu protētisko statusu, protezēšanas nepieciešamību un apjomu.</p> <p>Diagnosticēt patoloģiskus stāvokļus mutes dobuma mīkstajos un cietajos audos.</p> <p>Nozīmēt pacientam nepieciešamos laboratoriskos izmeklējumus.</p> <p>Veikt pacientam nepieciešamos rentgenizmeklējumus.</p> <p>Analizēt pacienta laboratoriskos izmeklējumus, rentgenuzņēmumus un digitālos attēlus.</p> <p>Interpretēt anamnēzes, klīniskos, radioloģiskos un laboratoriskos datus.</p> <p>Dokumentēt pacienta veikto izmeklējuma rezultātus.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Mutes dobuma orgānu, žokļu un sejas slimību un traumatisko bojājumu etioloģija, patoģenēze, klīnika, diagnostika, diferenciāldiagnostika, ārstēšana un profilakse.</p> <p>Mutes dobuma saslimšanas.</p> <p>Patoloģiskie stāvokļi sejas žokļu rajonā.</p> <p>Pacienta atbildes reakcija uz esošajiem vai iespējamajiem veselības traucējumiem.</p> <p>Diagnostisko izmeklējumu izvērtējums.</p> <p>Izmeklējumu rezultātu interpretācija mutes dobuma un zobu slimību ārstēšanas plānošanā.</p> <p>Zobārstniecības pacienta ambulatorā karte (struktūra, saturs, aizpildīšanas nosacījumi, aizpildīšanas un glabāšanas kārtība).</p>	<p>nosūtītu pie atbilstoša speciālista.</p>

**4. Profesionālās darbības pamatzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.1.3.	Sniegt pacientam neatliekamo medicīnisko palīdzību.	<p>Diagnosticēt ar vispārējo veselības stāvokli saistītus neatliekamus stāvokļus.</p> <p>Diagnosticēt odontogēnas izcelsmes neatliekamus stāvokļus zobārstniecībā.</p> <p>Veikt veselību apdraudošu stāvokļu diferenciāldiagnostiku.</p> <p>Sniegt neatliekamu medicīnisko palīdzību neatliekamās situācijās.</p> <p>Veikt reanimācijas pasākumus savas profesionālās kompetences ietvarā.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Neatliekamās palīdzības sniegšanas algoritms, reanimācijas metodes pamata prasmes.</p> <p>Dzīvībai bīstamu stāvokļu pazīmes dažādu grupu pacientiem.</p> <p>Akūtie stāvokļi, to atpazīšana un vadīšana.</p> <p>Sirds netiešā masāža.</p>	Spēja atpazīt akūtus stāvokļus un sniegt neatliekamo medicīnisko palīdzību pacienta dzīvībai vai veselībai kritiskā situācijā.	7. LKI
4.1.4.	Plānot pacienta mutes dobuma un zobu slimību ārstēšanu.	<p>Veikt slimību un patoloģisko stāvokļu diferenciāldiagnostiku.</p> <p>Noteikt pacientam galīgo diagnozi.</p> <p>Klasificēt zobu formas un periodonta patoloģijas.</p> <p>Diagnosticēt piena un pastāvīgo zobu traumas.</p> <p>Diferencēt atšķirību starp veselu pulpu un tās slimību.</p> <p>Diagnosticēt periodonta patoloģiju.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Plānot un veikt ārstēšanu mutes dobuma cietos un mīksto audos.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Diagnosticiskās un ārstnieciskās metodes (indikācijas, kontrindikācijas, izpildes metodika).</p> <p>Laboratoriskie izmeklējumi, rentģenuzņēmumi, digitālie attēli, atrades normas, novirzes no normas.</p> <p>Zobārstniecības pacienta mutes dobuma gļotādas, periodonta un zobu</p>	<p>Spēja izvēlēties zobārstniecības pacienta ārstēšanas veidus, kas ir saskaņā ar esošajām medicīnas tehnoloģijām zobārstniecībā un noteikt prioritātes, kas atbilst katra pacienta individuālajām vajadzībām, mērķiem un vērtībām un ir atbilstošs vispārējai mutes veselības aprūpes filozofijai.</p> <p>Spēja izglītēt zobārstniecības pacientus un sniegt vispusīgu</p>	7. LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Atpazīt mutes gļotādas slimību vai patoloģisku pārmaiņu klīniskās ainas un mutes dobuma neoplāzijas.</p> <p>Diagnosticēt sejas-žokļu rajona somatiskas, neiroģēnas un psiholoģiskas dabas akūtu un hronisku sāpju klīniku.</p> <p>Analizēt pacienta funkcionālās un estētiskās vajadzības.</p> <p>Izvērtēt ortodontiskas ārstēšanas nepieciešamību.</p> <p>Novērtēt žokļu locītavas iespējamus patoloģiskos stāvokļus.</p> <p>Izskaidrot pacientam iespējamus ārstēšanas veidus.</p> <p>Noteikt ārstēšanas prioritātes.</p>	<p>manuāla un instrumentāla izmeklēšana.</p>	<p>primāro aprūpi visu vecuma pacientiem, ievērojot pašreizējo koncepciju par mutes slimību profilaksi un ārstēšanu.</p> <p>Spēja izrādīt rūpes un interesi par zobārstniecības pacientiem, apzinoties, ka visām mijiedarbībām, ieskaitot diagnozi, ārstēšanas plānošanu un ārstēšanu, jāatbilst zobārstniecības pacienta interesēm.</p>	
4.2.	Pacientam sniedzamā zobārstniecība:				
4.2.1.	<p>Ārstēt pacienta mutes dobuma cietos un mīkstos audus.</p>	<p>Izplānot pacienta mutes dobuma cieto un mīksto audu ārstēšanu.</p> <p>Veikt pacienta mutes dobuma cieto audu ārstēšanu.</p> <p>Veikt pacienta mutes dobuma mīksto audu ārstēšanu.</p> <p>Izmantot ārstēšanā nepieciešamos zobārstniecības medikamentus.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Pārzināt mūsdienu plombējamus materiālus viensakņu un daudzsakņu zobu restaurācijai.</p>	<p>Spēja nodrošināt zobārstniecības pacienta aprūpi iespējami visaugstākajā kvalitātē.</p> <p>Spēja veiksmīgi komunicēt ar pacientiem, viņu ģimenēm un tuviniekiem, kā arī ar citiem speciālistiem, kas iesaistīti</p>	7. LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
				<p>zobārstniecības pacienta aprūpē.</p> <p>Spēja izmantot pieredzi, zināšanas un zinātniskās metodes, lai kontrolētu zobārstniecības pacientu mutes veselības aprūpes problēmas.</p> <p>Spēja veikt infiltrācijas un bloka lokālās anestēzijas mutes dobumā.</p>
4.2.2.	Veikt ķirurģiskas manipulācijas mutes dobuma cietajos un mīkstos audos.	<p>Veikt nekomplicēta zoba un zoba saknes ekstrakciju.</p> <p>Veikt nekomplicētas ķirurģiskas operācijas mīkstos audos.</p> <p>Nozīmēt medikamentozu terapiju.</p> <p>Veikt nekomplicētas ķirurģiskas manipulācijas mutes dobuma sagatavošanā protezēšanai.</p> <p>Ārstēt biežākās komplikācijas operācijas un pēcoperācijas laikā.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Aseptikas pamatprincipi ķirurģiskajās manipulācijās.</p> <p>Infiltrācijas un novada lokālās anestēzijas mutes dobumā.</p> <p>Zobu un sakņu ekstrakcija nekomplicētos gadījumos.</p>	<p>Spēja izsvērti nozīmēt un analizēt laboratorisko izmeklējumu nepieciešamību.</p> <p>Spēja veikt un izvērtēt rentģenuzņēmumus un digitālos attēlus.</p> <p>Spēja plānot un veikt ārstēšanu mutes dobuma cietos un mīksto audos.</p> <p>Spēja pielietot medikamentozu ārstēšanu.</p>
4.2.3.	Novērtēt pacienta sāpes, diskomfortu un psiholoģiskā stresa stāvokli.	<p>Vadīt pacienta bailes un satraukumu, konsultēties ar atbilstošās nozares specialitātītēm.</p> <p>Ārstēt odontogēnas izcelsmes sāpes sejas un mutes dobuma rajonā.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Infiltrācijas un novada lokālās anestēzijas mutes dobumā.</p>	<p>Spēja ar savu pozitīvu attieksmi mazināt zobārstniecības pacienta psiholoģisku stresu un bailes no zobārstniecības procesa.</p>

**4. Profesionālās darbības pamatzuddevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Veikt virsmas, infiltrācijas un novada lokālās anestēzijas.</p> <p>Novērst iespējamās lokālās anestēzijas komplikācijas.</p> <p>Ārstēt iespējamās lokālās anestēzijas komplikācijas.</p>	<p>Zobārstniecības pacienta bailes no zobārstniecības procesa un psiholoģisks stress, tā vadīšanas, mazināšanas metodes un paņēmieni.</p>		
4.2.4.	<p>Ārstēt zoba cieto audu patoloģijas.</p>	<p>Veikt piena un pastāvīgo zobu traumu un to komplikāciju ārstēšanu.</p> <p>Novērtēt kariesa attīstības risku.</p> <p>Piemērot profilakses pasākumus kariesa attīstības aizkavēšanai.</p> <p>Ārstēt zobu cieto audu patoloģiju atbilstoši pulpas vitalitātei.</p> <p>Atjaunot zoba formu, funkciju un estētiku.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Zobu cieto audu patoloģijas, patoloģiju ārstēšanas metodes.</p>	<p>Spēja veikt terapeitiskas manipulācijas pulpas vitalitātes saglabāšanai zobiem nekomplicētos gadījumos.</p>	7. LKI
4.2.5.	<p>Veikt endodontisku zoba ārstēšanu.</p>	<p>Veikt nekomplicēta zoba endodontisku ārstēšanu viensakņu un daudzakņu zobiem.</p> <p>Novērtēt zoba endodontiskās ārstēšanas funkcionālo prognozi.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Darbs ar mikroskopu.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Endodontisku ārstēšanu viensakņu un daudzakņu zobiem nekomplicētos gadījumos.</p>	<p>Spēja veikt endodontisku ārstēšanu viensakņu un daudzakņu.</p>	7. LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.2.6.	Veikt mutes dobuma gļotādas patoloģiju diferenciāldiagnostiku un periodonta ārstēšanu.	<p>Motivēt pacientus pašiem uzņemties atbildību par periodonta un mutes veselības saglabāšanu.</p> <p>Izskaidrot pacientam mutes dobuma gļotādas patoloģiju ārstēšanas iespējas.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Periodonta ārstēšanas rezultātus ilgtermiņā.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Zobu periodonts (uzbūve, patoloģiskie stāvokļi, ārstēšana).</p> <p>Virrsmaganas un zemsmaganas aplikuma un zobakmens noņemšana.</p>	<p>Spēja plānot un veikt ārstēšanu mutes dobuma mīkstos un cietos audos.</p> <p>Spēja izmantot veselības veicināšanas un slimības novēršanas principus, iepazīstināt ar kaitīgiem ieradumiem, kas ietekmē mutes dobuma veselību.</p> <p>Spēja izprast savstarpējo saistību starp mutes veselību, uzturu, vispārējo veselību, medikamentiem un slimībām, kuras var ietekmēt mutes veselības aprūpi un mutes dobuma slimības.</p>	7. LKI
4.2.7.	Veikt zobu formas, funkcijas un estētikas atjaunošanu un zobu rindas defektu aizvietošanu.	<p>Veikt nekomplīcēta zoba ārstēšanas plānošanu, apsvērt optimālas un alternatīvas.</p> <p>Zobu rindas defektu aizvietošana.</p> <p>Veikt pirmsprotētisko sagatavošanu.</p> <p>Atjaunot zoba formu un funkciju ar izņemamām un neizņemamām zobu protēzēm un uz implantiem balstītām protēzēm.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Zoba formu un funkciju aizvietošana ar izņemamām, fiksētām un uz implantiem balstītām zobu protēzēm.</p> <p>Osseointegrētu implantu lietošanas iespējas, zobu rindas patoloģijas novēršana.</p> <p>Protēžu konstrukcijas, īpatnības, lietošanas ilgums u.c.</p>	<p>Spēja veikt zobu un zobu rindas defektu protētiskās ārstēšanas plānu sastādīšanu.</p> <p>Spēja veikt zoba formu un funkciju ar izņemamām un fiksētām protēzēm, kā arī uz implantiem balstītām zobu protēzēm.</p> <p>Spēja sniegt informāciju par osseointegrētu implantu</p>	7. LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		<p>Informēt pacientu par protēžu konstrukciju, īpatnībām, lietošanu un prognozi.</p> <p>Izvērtēt protezēšanas rezultātus.</p>		<p>pielietošanas iespējām, zobu rindas patoloģijas novēršanā.</p> <p>Spēja informēt zobārstniecības pacientu par protēžu konstrukcijas īpatnībām, to lietošanas ilgumu un iespējamo prognozi.</p>
4.2.8.	<p>Izvērtēt zobu un žokļu attīstības, augšanas traucējumu un ortodontiskās ārstēšanas indikācijas.</p>	<p>Diagnosticēt zobu un žokļu attīstības, augšanas traucējumus.</p> <p>Novērtēt sakodiena funkcionālos traucējumus.</p> <p>Noteikt sakodiena anomāliju attīstības iemeslus.</p> <p>Novērtēt pastāvīgo zobu aizmetņu attīstību maiņas sakodienā.</p> <p>Novērtēt interdisciplinārās ārstēšanas nepieciešamību.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Maiņas sakodiens bērniem.</p> <p>Sakodiena anomālijas.</p> <p>Pastāvīgo zobu aizmetņu attīstība.</p>	<p>Spēja novērtēt sakodiena anomālijas, maiņas sakodienā pastāvīgo zobu aizmetņu attīstību.</p> <p align="right">7. LKI</p>
4.3.	Sabiedrības veselības veicināšana un mutes dobuma veselības profilakse:			
4.3.1.	<p>Veicināt sabiedrības veselību un slimību profilaksi.</p>	<p>Izglītēt sabiedrību par mutes dobuma veselības jautājumiem.</p> <p>Izglītēt sabiedrību par mutes dobuma higiēnas ievērošanas nepieciešamību.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Infekcijas slimības.</p> <p>Sabiedrības veselības pamati.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Biežāk sastopamo slimību primārā un sekundārā profilakse.</p>	<p>Spēja izprast savstarpējo saistību starp mutes veselību, uzturu, vispārējo veselību, medikamentiem un slimībām, kuras var ietekmēt mutes veselības aprūpi, izraisot mutes dobuma slimības.</p> <p align="right">7. LKI</p>

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Skaidrot pareiza uztura nozīmi vispārējās un mutes dobuma veselības uzturēšanā.</p> <p>Izglītot zobārstniecības pacientu par mutes slimību etioloģiju un profilaksi.</p> <p>Iepazīstināt ar kaitīgo ieradumu ietekmi uz mutes dobuma veselību.</p> <p>Orientēt sabiedrību uz mutes dobuma saslimšanu profilaksi.</p>	<p>Veselības veicināšanas un slimības novēršanas principi.</p> <p>Sociālo, kultūras, apkārtējās vides faktoru ietekme uz veselības vai slimības veidošanos.</p>	<p>Spēja izprast preventīvo pasākumu nozīmīgumu sabiedrībā.</p> <p>Spēja apzināt sociālos, kultūras un vides faktorus, kas veicina veselību vai slimību. Spēja plānot stratēģiju, lai paredzētu, novērstu un labotu trūkumus zobārstniecības pacienta mutes higiēnas iemaņās un iemācītu zobārstniecības pacientiem kontrolēt nevēlamus mutes higiēnas ieradumus.</p>	
4.3.2.	Veikt pacienta mutes dobuma veselības profilaksi.	<p>Pielietot profilakses metodes mutes gļotādas, periodonta un zoba cieta audu slimību novēršanai.</p> <p>Pārklāt zobu fisūras ar silantiem.</p> <p>Sekmēt pacienta mutes dobuma veselības saglabāšanu.</p> <p>Sniegt pacientam medicīniskas konsultācijas stomatoloģisku jautājumu risināšanā.</p> <p>Sniegt rekomendācijas iegūtā ārstnieciskā efekta uzturēšanai.</p> <p>Motivēt pacientu mutes higiēnas uzturēšanā.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Mutes slimību etioloģija un profilakse, kaitīgie ieradumi un to ietekme uz mutes dobuma veselību.</p>	<p>Spēja saprotami izskaidrot zobārstniecības pacientam par mutes dobuma higiēnas ievērošanas nepieciešamību, kā arī veikt lokālu fluorīdu materiālus un zoba fisūru pārklāšanu.</p>	7. LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		<p>Skaidrot lokālu fluorīdu lietošanas nosacījumus.</p> <p>Mudināt pacientu uzņemties atbildību par mutes dobuma veselības saglabāšanu.</p>			
4.4.	Zobārstniecībā izmantojamo telpu, iekārtu un ierīču izmantošana:				
4.4.1.	Iekārtot darba vietu saskaņā ar ergonomikas prasībām.	<p>Izplānot zobārstniecības prakses iekārtošanu atbilstoši ergonomikas ieteikumiem.</p> <p>Iekārtot zobārstniecības praksi, atbilstoši ergonomikas ieteikumiem.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Ergonomikas pamati.</p>	Spēja apzināties nepieciešamību rūpēties par paša veselību, iespējamo arodslimību attīstību un ievērot ergonomikas principus praktiskā darba laikā.	7. LKI
4.4.2	Ievērot infekciju kontroles un epidemioloģiskās drošības pasākumus darba vietā.	<p>Izstrādāt ārstniecības iestādes higiēnas un pretepidēmiskā režīma plānu.</p> <p>Īstenot higiēnas un pretepidēmiskā režīma plānu.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Infekciju kontrole.</p> <p>Higiēniskā un pretepidēmiskā režīma pamatprasības.</p>	Spēja organizēt, nodrošināt un uzturēt drošu darba vidi, pievēršot īpašu uzmanību normatīvajos aktos noteiktiem infekcijas kontroles kritērijiem.	7. LKI
4.4.3.	Nodrošināt izmantojamo materiālu un instrumentu atbilstību normatīvo aktu prasībām un ražotāja norādījumiem.	<p>Izmantot valstī reģistrētos zobārstniecības materiālus un instrumentus.</p> <p>Sastādīt plānu medicīnisko iekārtu ekspluatācijai un pārbaudēm atbilstoši ražotāja norādījumiem.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Medicīnas iekārtu darbības principi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Medicīnas iekārtu profilakses un pārbaudes.</p>	Spēja ievērot veselības aprūpes jomu regulējošo normatīvo aktu prasības.	7. LKI

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.1.	Ievērot darba tiesisko attiecību normas.	Piemērot normatīvos aktus, kas regulē darba tiesiskās attiecības. Ievērot darbinieka pienākumus un tiesības. Ievērot iekšējās kārtības noteikumus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Darba tiesisko attiecību normas.	Spēja veikt darba uzdevumus, ievērojot darba tiesisko attiecību prasības.	7. LKI
5.2.	Ievērot vispārējās un profesionālās ētikas normas un deontoloģijas principus.	Paust līdzestību sarunā ar pacientu un tuvinieku. Informēt pacientu un tuvinieku par slimību būtību, riskiem, alternatīvām. Iesaistīt pacientu un tuvinieku lēmumu pieņemšanas procesā un informētas piekrišanas lēmumu pieņemšanā. Iegūt pacientu un tuvinieka informēto piekrišanu. Korekti risināt konfliktus un citas nestandarta situācijas. Būt lojālam pret kolēģiem un pacientiem. Ievērot vispārējās un profesionālās ētikas normas.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Normatīvie akti un starptautiskie dokumenti, t.sk. vardarbības pazīmes, dzimumu līdztiesības jautājumi un bērnu tiesība. Ētikas kodekss. Lojalitāte. <u>Lietošanas līmenī:</u> Pacientu un zobārstu tiesības un pienākumi. Profesionālā un vispārējā ētika zobārsta darbībā. Pacienta vai viņa piederīgo informēta piekrišana. Konflikti, to cēloņi un risinājumi. Efektīva saskarsme un sadarbība.	Spēja ievērot konfidencialitāti, pacientu datu aizsardzību, vispārējās un profesionālās ētikas normas un deontoloģijas principus, argumentēti paužot viedokli un izskaidrojot pacientam un viņa piederīgajiem slimības diagnozi, tālāko izmeklēšanas gaitu un ārstēšanas plānu, neatkarīgi no pacienta reliģiskās, sociālās, etniskās un cita veida piederības. Spēja kritiski izvērtēt pacientam nepieciešamās medicīnās aprūpes apmēru, tai skaitā diagnostisko metožu un medicīnisko manipulāciju pielietojumā, medikamentu noteikšanā.	7. LKI

**5. Profesionālās darbības pamatzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
			Lietišķā komunikācija.	Spēja savā profesionālajā darbībā apzināties un novērst interešu konflikta riskus.
5.3.	Ievērot darba aizsardzības un vides aizsardzības prasības.	<p>Uzturēt savu darba vietu atbilstoši darba aizsardzības prasībām.</p> <p>Ievērot darba aizsardzības un vides aizsardzības prasības darba pienākumu veikšanā.</p> <p>Izvērtēt vides faktoru ietekmi uz savu un pacienta veselību.</p> <p>Rīkoties atbilstoši ugunsdrošības, elektrodrošības un civilās aizsardzības noteikumiem.</p> <p>Prast lietot darba vietā esošos ugunsdzēsības līdzekļus.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Ugunsdrošības normatīvie akti.</p> <p>Elektrodrošības normatīvie akti.</p> <p>Vides aizsardzības normatīvie akti.</p> <p>Civilās aizsardzības noteikumi.</p> <p>Ugunsdzēsības līdzekļu veidi.</p> <p>Ārkārtas situācijas.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Darba apstākļi un cilvēka veselība kā dzīves kvalitātes nosacījums.</p> <p>Drošas darba vides nosacījumi.</p>	Spēja ievērot darba un vides aizsardzības prasības, rūpējoties par savu un pacientu drošību.
5.4.	Orientēties veselības aprūpes organizācijas un finansēšanas principos.	<p>Orientēties veselības aprūpes sistēmas galvenos organizācijas principos.</p> <p>Ievērot veselības aprūpes sistēmas finansēšanas principus.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Veselības aprūpes organizācijas sistēma un finansēšanas principi.</p> <p>Resursu plānošana.</p> <p>Finanšu vadība.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Finansēšanas principi zobārstniecības praksē.</p>	Spēja izprast veselības aprūpes sistēmu un tās finansēšanas kārtību.

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.5.	Organizēt savu un komandas darbu.	Novērtēt atbalsta personāla darba kompetences un izpildes kvalitāti. Plānot atbalsta personāla darbu.	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Zobārsta asistentu profesionālo standartu izpratne.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Normatīvo aktu izmantošana, kas saistīta ar zobārstniecības praksi. Profesionālā ētika.</p>	<p>Spēja vadīt un komunicēt ar citiem zobārstniecības aprūpes komandas locekļiem.</p> <p>Spēja nodrošināt un sekot, lai padotie darbinieki ievērotu darba aizsardzības prasības un rūpētos par veselības saglabāšanu.</p>	7. LKI
5.6.	Pilnveidot savu profesionālo kvalifikāciju.	<p>Novērtēt savu profesionālās kompetences līmeni.</p> <p>Pastāvīgi izkopt savu profesionālo kompetenci.</p> <p>Plānot savas profesionālās darbības izaugsmes iespējas.</p> <p>Veikt pētniecisko darbu.</p> <p>Izmantot pierādījumos balstītas medicīnas principus profesionālajā darbībā.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Ārstniecības personu profesionālās kvalifikācijas uzturēšanu reglamentējošie normatīvie akti. Motivācija un mācīšanās stratēģijas.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Profesionālās pilnveides iespējas un karjeras izaugsmes plānošana. Pierādījumos balstītas medicīnas principi un pierādījumu līmeņi. Kritiskā domāšana lēmumu pieņemšanā. Pētnieciskā darba organizācija. Zinātniskās un pētnieciskās darbības analīze.</p>	<p>Spēja profesionāli pilnveidoties, izmantojot tikai pacientiem drošus un uz pacientiem vērstas aprūpes paņēmienus, kā arī pēcdiploma medicīniskajā izglītībā pielietojamās medicīniskās tehnoloģijas.</p> <p>Spēja kritiski novērtēt savas profesionālās zināšanas, nepilnības un meklēt profesionālu informāciju šo trūkumu novēršanai.</p> <p>Spēja uzturēt profesionālās attīstības un kompetences līmeni, turpinot izglītoties mūža garumā.</p>	7. LKI

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
			Zinātniskie raksti un jomas profesionālās vadlīnijas.	Spēja komunicēt un sastrādāties ar citiem zobārstniecības aprūpes komandas locekļiem un vispārējās medicīnas speciālistiem. Spēja veikt pētījumus ar zinātnisku vērtību zobārstniecības jomā.
5.7.	Lietot valsts valodu.	Runāt valsts valodā. Lietot profesionālo terminoloģiju latviešu valodā. Ievērot latviešu literārās valodas normas lietišķajā un darījumu stilā. Ievērot saskarsmes kultūru. Paust argumentētu viedokli.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Lietišķo rakstu valodas kultūra. Profesionālā terminoloģija. Zinātniskais valodas stils. Verbālā, neverbālā saziņa un saskarsmes kultūra. Diskusijas, prezentācijas prasmes. Jautājumu uzdošana. Saskarsmes psiholoģiskie pamati.	Spēja sazināties valsts valodā. 7. LKI
5.8.	Lietot vismaz vienu svešvalodu.	Sazināties svešvalodā. Ievērot literārās valodas normas. Lietot profesionālo terminoloģiju.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Svešvalodas lietojums mutvārdu un rakstu formā. Rakstu valodas kultūra. Profesionālā terminoloģija.	Spēja sazināties svešvalodā. 7. LKI

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.9.	Lietot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas amata pienākumu veikšanā.	Lietot biroja tehniku. Lietot informācijas tehnoloģijas un datubāzes. Orientēties informācijas un komunikācijas tehnoloģijās amata pienākumu veikšanā.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Informācijas sistēmu drošība. <u>Lietošanas līmenī:</u> Informācijas nesēji, tīmekļvietnes un datnes. Datorprasmes. Dokumentu sagatavošana. Personu datu aizsardzība.	Spēja izmantot mūsdienu informācijas tehnoloģijas dokumentācijai, izglītības turpināšanai, komunikācijai, informācijas apstrādei un izmantošanai saistībā ar zobārstniecības aprūpi.	7. LKI

Vispārīga informācija	
Profesijas standarta iesniedzējs	<p>Iesniedzējs: Latvijas zobārstu asociācija Profesionālā standarta izstrādes darba grupa: Ilga Urtāne – RSU SI direktore, Una Stāmere – periodontoloģe RSU SI, Anda Mindere-Gūbele – endodontiste RSU SI, Ingūna Rence – Bambīte- kariesoloģe RSU SI, Laura Neimane – radioloģe RSU SI, Jūlija Kalniņa – bērnu zobārste, RSU SI, Andis Paeglītis – VM galvenais speciālists zobārstniecībā.</p>
Profesijas standarta ekspertu darba grupa	<p>Kristīne Kļaviņa – Veselības ministrijas Nozares cilvēkresursu attīstības nodaļas vadītāja; Aina Liepiņa – labklājības ministrijas Darba tirgus politikas departamenta vecākā eksperte; Inga Urtāne – Rektoru padome, RSU profesore, SIA “RSU Stomatoloģijas institūts” valdes priekšsēdētāja; Andris Paeglītis – Latvijas zobārstu asociācijas prezidents, Latvijas ārstu biedrības pārstāvis; Sintija Miļuna – Latvijas Jauno ārstu asociācijas pārstāve, zobārste, ortodontijas rezidente.</p>
Profesijas standarta saskaņošana PINTSA	<p><i>2021. gada 10. februāris</i></p>
Profesijas standarta iepriekš saskaņotās redakcijas	<p><i>Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2012.gada 15.marta sēdē protokols Nr.3</i></p>